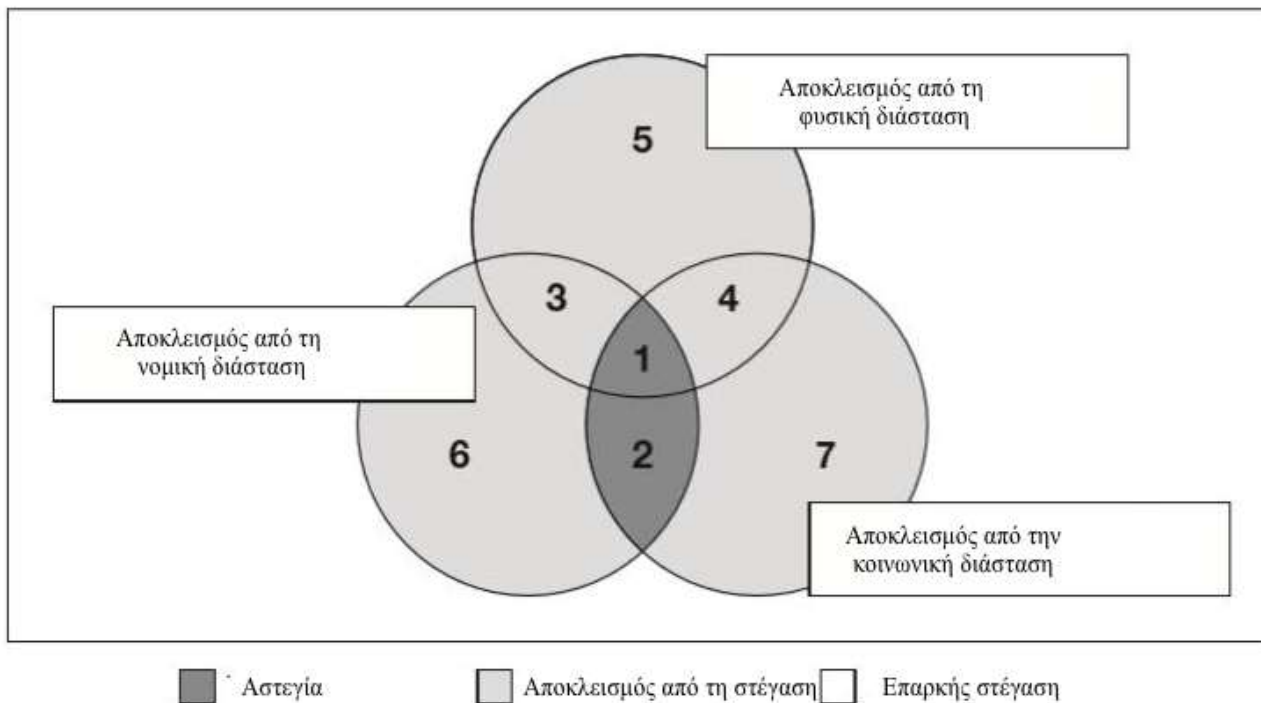

ΑΠΟΨΕΙΣ ΑΣΤΕΓΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΤΗΣ ΑΣΤΕΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΡΟΛΟ ΤΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ ΣΤΗΝ (ΕΠΑΝ)ΕΝΤΑΞΗ ΤΟΥΣ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΌ ΣΥΝΈΔΡΙΟ "ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΌΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΊΑ.
Ο ΡΌΛΟΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΉΣ, ΤΟ ΠΡΟΦΊΛ ΚΑΙ ΤΑ ΕΡΓΑΛΕΊΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΎΛΟΥ"
ΑΘΗΝΑ, 20 – 21/01/2023

Σοφία Μποτσφάρη
Φρόση Λαμπρινή

ΕΙΣΑΓΩΓΗ: ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΕΛΛΕΙΨΗΣ ΣΤΕΓΗΣ ΚΑΙ ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΟΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ

- ✓ Ετερογένεια, δυσκολία ορισμού (FEANTSA, 2017)
- ✓ ETHOS/FEANTSA (ευρωπαϊκή τυπολογία για την έλλειψη στέγης και τον αποκλεισμό από την κατοικία / Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία των οργανώσεων που εργάζονται με τους αστέγους) (ETHOS, 2005)

Πηγή: Edgar et al. (2009)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ: ΕΥΡΩΠΑΙΚΑ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

- 700,000 άνθρωποι σε συνθήκη αστεγίας στην Ευρώπη μέσα σε μία μόνο νύχτα (FEANTSA, 2021)
- 1,645 άστεγοι: πιλοτική έρευνα καταγραφής αστέγων σε μία νύχτα σε 7 Δήμους (Αθήνα, Πειραιάς, Θεσσαλονίκη, Ηράκλειο, Τρίκαλα & Ιωάννινα) το 2018
- 17,000 άστεγοι στην Περιφερειακή Ενότητα Αττικής (ΙΝΕ ΓΣΕΕ, 2015)
- 15,000 άστεγοι σύμφωνα με τις ΜΚΟ που εργάζονται με τη συγκεκριμένη πληθυσμιακή ομάδα
- 25% αύξηση αστεγίας το 2011, σε σχέση με το 2009 σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ.

ΑΙΤΙΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ

- **Δομικοί:**
 - Αλλαγές στην **αγορά εργασίας**: επισφαλής απασχόληση, ημι-απασχόληση, χαμηλόμισθη & σύντομης διάρκειας απασχόληση, χαμηλόμισθη & μικρής διάρκειας απασχόληση, αύξηση ανεργίας, φτώχεια
 - Αλλαγές στην **αγορά κατοικίας**: έλλειψη προσιτής κατοικίας, αύξηση ενοικίων, εξώσεις
- **Προσωπικοί:** διάλυση οικογένειας, προβλήματα υγείας, φτωχότερο κοινωνικό δίκτυο από τον γενικό πληθυσμό
- **Θεσμικοί:** αποχώρηση από ίδρυμα ή από υποστηριζόμενο πλαίσιο

(Baptista & Marlier, 2019` European Commission, 2019` Fischer, et al., 1986)

ΑΙΤΙΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

- Ελληνική οικονομική κρίση & ο αντίκτυπός της
 - αύξηση ανεργίας, μείωση οικογενειακού εισοδήματος, περικοπές μισθών και συντάξεων
 - μη εξυπηρετούμενα δάνεια, υπερχρεωμένα νοικοκυριά.
- Έλλειψη κοινωνικής πολιτικής στέγασης.

(Baptista & Marlier, 2019· Kourachanis, 2017)

- Φαινόμενο «νεο-αστέγων»: νοικοκυριά με μεσαίο ή χαμηλό εισόδημα, με προβλήματα στεγαστικής επισφάλειας λόγω της οικονομικής κρίσης και του αντίκτυπού της.

(Αράπογλου κ. συν., 2015)

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑ & ΕΛΛΕΙΨΗ ΣΤΕΓΗΣ / ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΟΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ

- Είναι η εργασία το αντίδοτο της φτώχειας;
- Η απασχόληση μειώνει τον κίνδυνο της φτώχειας, αλλά δεν αποτελεί τη λύση για όλα τα προβλήματα (OECD, 2009).
- Εμπόδια (προσωπικοί, δομικοί ή κοινωνικοί περιορισμοί) στην προσπάθεια ένταξης στην απασχόληση (FEANTSA, 2007).
- Η εργασία για ανθρώπους που ζουν στο περιθώριο είναι δύσκολο να αποκτηθεί, ενώ όσοι καταφέρνουν να ενταχθούν στην απασχόληση, **εργάζονται σε επισφαλή και κακοπληρωμένη θέση εργασίας** (Gray, 2020)
- Εργασία και διαβίωση κάτω από το όριο της φτώχειας (*in-work poverty*) συχνά σχετίζεται **με συνθήκες ημι-απασχόλησης, σύντομες περιόδους απασχόλησης** κατά τη διάρκεια του χρόνου, ενώ επιπλέον επηρεάζεται και από άλλους παράγοντες όπως είναι η οικογένεια και τα παιδιά (OECD, 2009).

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑ & ΕΛΛΕΙΨΗ ΣΤΕΓΗΣ/ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΟΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ

Για τους αστέγους

- Η απασχόληση δεν ταυτίζεται με τη συνθήκη της **πλήρους απασχόλησης** θέσης εργασίας στην ανοιχτή αγορά εργασίας (FEANTSA, 2009)
- Οι άστεγοι εργαζόμενοι συχνά απασχολούνται υπό αβέβαιες συνθήκες, και δεν είναι ακόμα σε θέση να διασφαλίσουν κατάλληλη στέγαση (FEANTSA, 2007).
- In-work poverty:
 - Αγνοούνται να ζήσουν σε συνθήκες φτώχειας
 - Θεωρούν ότι δεν έχουν ευκαιρίες υποστήριξης για την έξοδο από την αστεγία (Jones, et. al, 2020)

Πληθυσμιακή ομάδα αστέγων / εργαζόμενοι

Η απασχολησιμότητα ως σημαντικό συστατικό της ολιστικής υποστήριξης

- Μόνο η στεγαστική υποστήριξη δεν αυξάνει τους δείκτες απασχόλησης (Corrigan et al, 2008; Mueser et al., 1998)
- Προγράμματα “Housing first” οδηγούν σε χαμηλότερες πιθανότητες ένταξης στην απασχόληση και υποδεικνύουν τη σημασία υπηρεσιών ΣυΕΠ (Poremski et al., 2016)
- Δυσκολία εύρεσης/διατήρηση πλήρους και σταθερής εργασίας, ασυνέπεια ως προς την καταβολή αμοιβής
- Κρίσιμος χρόνος από την έναρξη της απασχόλησης μέχρι την καταβολή της πρώτης αμοιβής (Shier, et al., 2012)

Η ΕΡΕΥΝΑ

- **Σκοπός:** Η έρευνα πραγματεύεται τις απόψεις ενηλίκων οι οποίοι έχουν διαβιώσει ή διαβιούν σε συνθήκη έλλειψης στέγης ή/και στεγαστικού αποκλεισμού αναφορικά με τα **αίτια που τους κατέστησαν άστεγους, την εμπειρία τους με υπηρεσίες Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού, και τη σχέση της αμειβόμενης απασχόλησης με την έξοδο από την αστεγία και τη διατήρηση κατοικίας.**
- **Ποιοτική έρευνα:** μεθοδολογικό εργαλείο η ημι-δομημένη συνέντευξη σε βάθος

ΔΕΙΓΜΑ - ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑ

- Διεξαγωγή συνεντεύξεων: Μάρτιος – Απρίλιος 2021
- **A4, Γ6**: επικοινωνία κατόπιν κοινοποίησης στεγαστικής & εργασιακής κατάστασης
- **A1, Γ2, Γ3, A5**: μέθοδος χιονοστιβάδας

Δείγμα	
Φύλο	Τρεις γυναίκες/ τρεις άνδρες
Ηλικία	45 – 71 ετών

Επίπεδο εκπαίδευσης/κατάρτισης	
Απόφοιτος/η δευτεροβάθμιας	4
Απόφοιτος τριτοβάθμιας	1
Κάτοχος Μεταπτυχιακού	1

	Συνθήκη στέγασης (παρελθούσα κατάσταση)	Συνθήκη στέγασης (περίοδος συνεντεύξεων)
A1	<ul style="list-style-type: none"> - Οκτάμηνη διαβίωση σε ιδιόκτητο αυτοκίνητο - Ένταξη και υποστήριξη στο πλαίσιο προγράμματος Housing First 	<ul style="list-style-type: none"> - Προσωρινή φιλοξενία από φίλο - Σε διαδικασία έξωσης από μισθωμένη οικία μέσω Housing First προγράμματος
Γ2	<ul style="list-style-type: none"> -Οκτάμηνη φιλοξενία σε Ξενώνα Κακοποιημένων γυναικών - Υποστήριξη μέσω προγράμματος Housing First 	<ul style="list-style-type: none"> - Ενοικίαση αυτόνομης κατοικίας - Επίδομα Ενοικίου μέχρι τον Αύγουστο 2021
Γ3	<ul style="list-style-type: none"> - Σπίτι Γυναικών και Μητέρων του Τάγματος - Υποστήριξη μέσω προγράμματος Housing First 	<ul style="list-style-type: none"> - Ενοικίαση αυτόνομης κατοικίας
A4	<ul style="list-style-type: none"> - Άστεγος του δρόμου (20 μήνες) - Φιλοξενία σε αποθηκευτικό χώρο (2 έτη) 	<ul style="list-style-type: none"> - Ενοικίαση αυτόνομης κατοικίας
A5	<ul style="list-style-type: none"> - Υπνωτήριο Αστέγων Δήμου Θεσσαλονίκης (τεσσεράμιση μήνες) - Υποστήριξη μέσω προγράμματος Housing First 	<ul style="list-style-type: none"> - Ενοικίαση αυτόνομης κατοικίας - Επίδομα Ενοικίου
Γ6	<ul style="list-style-type: none"> - Άστεγη του δρόμου (3 μήνες) - Διαμονή σε παραχωρημένη υπόγεια αποθήκη για ένα έτος 	<ul style="list-style-type: none"> - Προσωρινή παραχώρηση/ φιλοξενία σε διαμέρισμα

	Συνθήκη στέγασης (περίοδος συνεντεύξεων)	Συνθήκη απασχόλησης	Μέσα από τα λόγια των συμμετεχόντων
A1	<ul style="list-style-type: none"> - Προσωρινή φιλοξενία από φίλο - Σε διαδικασία έξωσης από μισθωμένη οικία μέσω Housing First προγράμματος 	<ul style="list-style-type: none"> - άνεργος, εγγεγραμμένος στα μητρώα ΔΥΠΑ 	
Γ2	<ul style="list-style-type: none"> - Ενοικίαση αυτόνομης κατοικίας - Επίδομα Ενοικίου μέχρι τον Αύγουστο 2021 	<ul style="list-style-type: none"> - Υπηρεσίες καθαριότητας δωματίων βραχυχρόνιας μίσθωσης, ημι-απασχόληση - Εργαζόταν κατά τη διάρκεια της πανδημίας 	<p>«Το σπίτι το πληρώνω από επίδομα ενοικίου. Το υπουργείο το βάζει σε όσους ήταν στο πρόγραμμα «Στέγαση και Εργασία», θα το πάρουν για έξι μήνες [μέχρι τον Αύγουστο]. Αυτό σκέφτομαι γιατί ο Αύγουστος έρχεται γρήγορα..».</p> <p>«Η πανδημία επηρεάζει πολύ. Εγώ τώρα θα είχα βρει και κάτι άλλο, να συμπληρώσω τις ώρες που μου λείπουν. Τώρα δυσκολεύομαι ... να ζω λίγο πιο άνετα, να μη λείπει στα παιδιά μου κάτι, που τώρα τους λείπει στην ουσία..»</p>

	Συνθήκη στέγασης (περίοδος συνεντεύξεων)	Συνθήκη απασχόλησης	Μέσα από τα λόγια των συμμετεχόντων
Γ3	- Ενοικίαση αυτόνομης κατοικίας	<ul style="list-style-type: none"> - Πωλήτρια περιοδικού Δρόμου Σχεδία (σε παύση) - Σύσταση ατομικής επιχείρησης πριν την Πανδημία (με την οικονομική και συμβουλευτική υποστήριξη ΜΚΟ) - Ημι-απασχόληση στον τομέα καθαριότητας 	<p>«Κάθομαι στο σπίτι. Είμαστε κλεισμένοι, από τη Σχεδία έχουμε σταματήσει εδώ και 3 - 4 μήνες, μπορεί και 5. Από τον Οκτώβριο, δουλέψαμε κάπου για 20 ημέρες, αρχές Φεβρουαρίου, και είναι πάρα πολύ δύσκολο αυτό. Βέβαια παίρνουμε κάποια βοήθεια από ανθρώπους, από σούπερμάρκετ, μας δίνουν κουπόνια κτλ, έπαιρνα και ΚΕΑ</p> <p>«Δούλευα το πρωί και το απόγευμα [στη Σχεδία] για να επιβιώσω, δεν μπορούσα να το τρέξω αυτό [παράλληλα]. Πάνω που πήγα να κάνω λίγο διαφήμιση, μας ξαναέκλεισαν»</p> <p>«Τουλάχιστον με βοηθάει να μην έχω το άγχος πώς θα πληρώσω το ενοίκιο. Έχω ένα εισόδημα, δεν είμαι τελείως στο μηδέν.»</p>

	Συνθήκη στέγασης (περίοδος συνεντεύξεων)	Συνθήκη απασχόλησης	Μέσα από τα λόγια των συμμετεχόντων
A4	- Ενοικίαση αυτόνομης κατοικίας	- Ιδρυτικό μέλος σε παλαιοβιβλιοπωλείο αστέγων (κλειστό λόγω των μέτρων κατά της πανδημίας)	- «Η πανδημία» έχει επηρεάσει πάρα πολύ, όταν είμαστε δέκα μήνες στην ουσία, κλειστοί, αυτό. Έστω και αυτές οι λίγες μέρες που ανοίγουμε, μας δίνουν έτσι, κουράγιο.
A5	- Ενοικίαση αυτόνομης κατοικίας - Επίδομα Ενοικίου	- Πλήρης απασχόληση ως φύλακας μέσω προγράμματος απασχόλησης μακροχρόνια ανέργων ηλικίας 55 – 67 ετών (ΔΥΠΑ)	- στη δουλειά μπήκα από αρχές Μαρτίου 2021, ούτε δύο μήνες δεν έχει. [...] από το δεύτερο κύμα της πανδημίας ξεκίνησα να ψάχνω αυτό το πρόγραμμα, τρέχα από δω, τρέχα από εκεί, κύλησε πολύ διαφορετικά από την πρώτη».
Γ6	- Προσωρινή παραχώρηση/ φιλοξενία σε διαμέρισμα	- Πωλήτρια περιοδικού Δρόμου Σχεδία (σε παύση)	

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: ΑΙΤΙΑ ΑΣΤΕΓΙΑΣ

- **ενδο-ατομικοί παράγοντες:** ηλικία, προσωπικές επιλογές
- **κοινωνικοί παράγοντες:** ενδο-οικογενειακή βία, ασθενείς ή καθόλου σχέσεις με φίλους και την οικογένεια
- **περιβαλλοντικοί παράγοντες:** ανεργία, αλλαγές στην αγορά εργασίας λόγω της οικονομικής κρίσης, η κρίση και ο αντίκτυπος στη ζωή τους, μετακόμιση στο εξωτερικό για να αποφύγει την αστεγία ενώ κατά την επιστροφή της φιλοξενήθηκε σε Ξενώνα

* Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία η οικονομική κρίση 2010 διαδραμάτισε σημαντικό παράγοντα αστεγίας/στέρησης στέγης

* «νεο-άστεγοι», αφρόκρεμα αστέγων

(Kourachanis, 2017; Baptista & Marlier, 2019)

Δράσεις «Προτεραιότητα στη στέγαση»: οικονομικοί παράγοντες τους κατέστησαν άστεγους, και όχι παράγοντες ψυχικής υγείας και εντάσσονται κατόπιν επιλογής από τους υπεύθυνους/ες των οργανώσεων (Κουραχάνης, 2015)

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΑΣΤΕΓΙΑΣ: ΕΝΔΟΑΤΟΜΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

«Η ηλικία μου»

- A1: «η ηλικία (είναι εμπόδιο/περιορισμός) για την εύρεση εργασίας»
- A4: «εγώ ήμουν ακόμα πιο μεγάλος, δεν ήμουν τόσο μικρός, ήταν πολύ φυσικό. Παίζει ένα ρόλο και η ηλικία, δεν παίζει η εμπειρία, στον επαγγελματικό σου χώρο, παίζει ρόλο η ηλικία, πάρα πολύ σημαντικό ρόλο».
- Γ6: «όσες φορές έβαζα την αγγελία, με έπαιρναν τηλέφωνο, με το που τους έλεγα την ηλικία μου «καλά θα σας ενημερώσουμε» [...] Δεν τους έκανε η ηλικία μου».

«Οι επιλογές μου»

- A4: «καταρχήν ήταν οι λάθος επιλογές οι δικές μου. [...] Εγώ φταίω που δεν μπορώ να έχω δουλειά στα 65 μου χρόνια, ή δεν έχω καλύψει τα ασφαλιστικά μου ταμεία για διάφορους λόγους»
- A5: «λάθος επιλογές δικές μου, σε σχέση με την προηγούμενη δουλειά μου, λάθος επιλογή συνεργατών, προσωπική άποψη που νόμιζα ότι μία ζωή θα ήταν τα πράγματα όπως ήταν, και κάποια στιγμή παρουσιάζονται τα πράγματα όπως είναι στην πραγματικότητα».

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΑΣΤΕΓΙΑΣ: ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

«Ενδο-οικογενειακή βία»

- Γ2: «η (ενδοοικογενειακή) βία. Δεν μπορείς να αντέξεις τη βία σε ένα σπίτι, πόσο να είναι αυτό; Δεν μπορείς να ανέχεσαι, αυτό δε θα το επιτρέψω ποτέ πια, το επέτρεψα μία φορά, κάθε τι έχει όρια.

«Κοινωνικές / οικογενειακές σχέσεις»

- Γ6: «με την οικογένεια δεν έχω σχέσεις και δεν προτίθεμαι να αποκτήσω ξανά σχέσεις».

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

«Οικονομική κρίση, χρέη, δέσμευση περιουσίας»

- A1: κρίση που υφίσταται» & «δέσμευση της περιουσίας μου, προσπαθούσα με διάφορους δικαστικούς τρόπους να μπορέσω να πάρω κάτι πίσω, ένα κομμάτι της περιουσίας μου να μπορέσει να πωληθεί ώστε να μπορέσω να επιβιώσω»
- Γ3: «σταμάτησα από αυτή τη δουλειά, προσπάθησα να βρω κάπου αλλού, δε βρήκα, και αποφασίσαμε να πάμε στο χωριό [στη Βουλγαρία], τουλάχιστον να μην έχω ενοίκια. Έτσι έφυγα, εκεί πέρασα πάρα πολύ δύσκολα. Μόνο που δεν ήμουν στο δρόμο, επειδή είχα σπίτι. Εάν (το 2013) έμενα εδώ, σίγουρα θα έμενα άστεγη, αλλά δεν μπορούσα γιατί είχα παιδί. Απλά είχα μία λύση, να μη μείνω στο δρόμο, κυριολεκτικά.

«Ανεργία»

- A1: «μεγάλη περίοδος ανεργίας ... είχα περάσει μία παρατεταμένη περίοδο ανεργίας, όπου με είχαν πνίξει βασικά και τα χρέη που είχα από προηγούμενα, και τελικά ... κλατάρισα»
- A4: «το γεγονός ότι ήμουν ... πολλά χρόνια άνεργος»

«Αλλαγές στην αγορά εργασίας»

- A4: αλλαγές στον κλάδο των εκδόσεων «εργαζόμουν σε έναν μεγάλο εκδοτικό οίκο, αυτό ήταν δεδομένο εκείνη την εποχή, είχαν αρχίσει τα πράγματα και ήταν πολύ δύσκολα στην αγορά. Οι εκδοτικοί οίκοι μαζευόντουσαν, συρρικνωνόντουσαν, κάνανε περικοπές για να προσπαθήσουν να επιβιώσουν κατά κάποιο τρόπο».

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ ΣΗΜΑΣΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥ.Ε.Π.

- Τέσσερις από τους έξι συμμετέχοντες είχαν λάβει υπηρεσίες ΣυΕΠ στο παρελθόν.
 - Α4: «δεν ήθελα, είχα διαλέξει να μην το ζητήσω»
 - Γ6: δεν έλαβε ποτέ υποστήριξη από δομές ανέφερε ότι αυτό συνέβη καθώς δεν είχε γνώση σχετικά με τις παρεχόμενες υπηρεσίες.
- Όσοι έχουν υποστηριχθεί με υπηρεσίες ΣυΕΠ παρουσιάζουν τον **σύμβουλο ως πηγή υποστήριξης** και επανέρχονται για στήριξη όταν υπάρχει αντίστοιχο αίτημα.
 - **οφέλη ΣυΕΠ: αυτογνωσία, καλλιέργεια δεξιοτήτων αναζήτησης εργασίας, δεξιότητες συμβούλου.**
 - Α1: «ναι (με βοήθησε) και μόνο για το ενδιαφέρον που υπάρχει, φαντάζομαι ότι ναι (βοήθησε).»
 - Γ3: «δε θα μπορούσα μόνη μου να το σκεφτώ, είναι επαγγελματική βοήθεια. Είναι κάποιοι άνθρωποι που το έχουν σπουδάσει, και σου δίνουν συμβουλές τι να κάνεις, βήμα-βήμα. Αν θέλεις τις ακολουθείς, αν δε θέλεις δεν τις ακολουθείς. [...] **Είδα τις δικές μου δυνάμεις, είδα ελλείψεις, ποιες οι αδυναμίες μου, τα δυνατά σημεία. Για όλα αυτά με έχει βοηθήσει ο σύμβουλος έτσι, τα έχουμε δουλέψει**».
 - Γ2: «**μου έδειξε πώς μπορώ να μπαίνω για να βρίσκω δουλειά, έδινε (ενημερωτικό φυλλάδια) τότε βγαίνουν καινούργιες αιτήσεις για δουλειά να πάρεις τηλέφωνο. [...] Με βοήθησαν στον τρόπο πώς να ψάχνω για δουλειά, να μου βρουν αυτοί όχι, πώς να μιλήσω με έναν εργοδότη, πώς να ξέρω τα δικαιώματά μου. Δεν έχω κάποιο παράπονο**».
 - Α5: «**βοηθάει, απλά για να είμαι ειλικρινής, ένα πράγμα, ένα αντικείμενο, ειδικά για τα συγκεκριμένα αντικείμενα, εξαρτάται κατά 80% από το άτομο το οποίο το χειρίζεται [...] Επειδή χειρίζονται πολύ λεπτά θέματα, θέλει και τρόπο, δηλαδή, μη δίνεις στον άλλον να καταλάβει ότι ... δε δουλεύεις σε τράπεζα, ούτε κάπου αλλού. Μία αποστασιοποίηση**».

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αράπογλου, Β., Γκούνης, Κ., Σιατίτσα, Δ., & Σουλελέ, Δ. (2015). *Κοινωνική Επισφάλεια και Έλλειψη Στέγης. Διαδρομές Αποκλεισμού και Ένταξης*. ΙΝΕ/ΓΣΕΕ.
- Baptista, I., & Marlier, E. (2019). *Fighting homelessness and housing exclusion in Europe. A study of national policies*. European Commission - European Social Policy Network (ESPN).
- Corrigan, P., Mueser, K., Bond, G., Drake, R., & Solomon, P. (2008). *Principles and Practice of Psychiatric Rehabilitation: An Empirical Approach*. Illinois Institute of Technology.
- Edgar, B. (2009). *European Review of Statistics on Homelessness*. European Observatory on Homelessness, FEANTSA. Ανάκτηση από <https://www.feantsaresearch.org/download/6-20098376003316223505933.pdf>
- European Commission. (2019). *Employment and Social Developments in Europe 2019. Sustainable growth for all: choices for the future of Social Europe*. European Commission. Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion.
- FEANTSA. (2005). *ETHOS - Ευρωπαϊκή Τυπολογία για την Έλλειψη Στέγης και τον Αποκλεισμό από την Κατοικία*. Ανάκτηση από https://www.feantsa.org/download/el_6311838887283173706.pdf
- Olech, P. (2007). Do people who are homeless need the social economy and how should it function?. The Magazine of FEANTSA – The European Federation of National Organisations Working with the Homeless AISBL. Retrieved by <https://www.feantsa.org/en/newsletter/2007/12/28/winter-2007?bcParent=27>

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- FEANTSA. (2009). Access to Employment for People experiencing Homelessness. Recommendations for Member States and the European Union. Ανάκτηση από <https://www.feantsa.org/en/feantsa-position/2009/05/16/feantsa-position?bcParent=27>
- FEANTSA. (2021). *Investment in Affordable & Social Housing Solutions: Reaching the "Locked Out" in Europe*. Ανάκτηση από [https://www.feantsa.org/public/user/Resources/reports/FEA_009-20_EPC_Task_Force_report_v4_\(1\).pdf](https://www.feantsa.org/public/user/Resources/reports/FEA_009-20_EPC_Task_Force_report_v4_(1).pdf)
- FEANTSA. (2017). *ETHOS Light: European Typology of Homelessness and Housing Exclusion*. Ανάκτηση από <https://www.feantsa.org/download/fea-002-18-update-ethos-light-0032417441788687419154.pdf>
- FEANTSA. (2018). *Feantsa Country Fiche-Last Update: December 2018, Policies & Strategies*. Retrieved from <https://www.feantsa.org/download/gr-country-profile-20188609335085222190081.pdf>.
- Fischer, P., Shapiro, S., Breakey, W., Anthony, J., & Kramer, M. (1986). Mental Helath and Social Characteristics of the Homeless: A Survey of mission Users. *American Journal of Public Health*, 76(5), 519-524. doi:10.2105/ajph.76.5.519
- Gray, T. (2020). Employment and homelessness in the context of the new economy following Covid-19. Centre for Homelessness Impact.
- Jones, K., Ahmed, A., Madoc-Jones, I., Gibbons, A., Rogers, M. & Wilding, M. (2020). Working and Homeless: Exploring the Interaction of Housing and Labour Market Inecurity. *Social Policy & Society*, 19(1), 121-132. doi: 10.1017/S1474746419000332

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Kourachanis, N. (2017). Homelessness Policies in Crisis Greece: The Case of the Housing and Reintegration Program. *European Journal of Homelessness*, 11(1), 1-22.
- Κουραχάνης, Ν. Γ. (2015). *Η κοινωνική πολιτική για τους αστέγους στην Ελλάδα: ποιοτική και κριτική ανάλυση ενός ακραίου κοινωνικού φαινομένου*. (Διδακτορική Διατριβή). Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών. Ανάκτηση από <http://hdl.handle.net/10442/hedi/38126>
- Mueser, P., Bond, G., & Drake, R. (1998). Models of community care for severe mental illness: a review of research on case management. *Schizophrenia Bulletin*, 24, 37-74.
- OECD. (2009). *Is Work the Best Antidote to Poverty?* Retrieved from <https://www.oecd.org/els/emp/45219514.pdf>
- Poremski, D., Stergiopoulos, V., Braithwaite, E., Distasio, J., Nisenbaum, R., & Latimer, E. (2016). Effects of Housing First on Employment and Income of Homeless Individuals: Results of a Randomized Trial. *Psychiatric Services*, 67(6), 603-609. doi:10.1176/appi.ps.201500002
- Shier, M., Jones, M., & Graham, J. (2012). Employment Difficulties Experienced by Employed Homeless People: Labor Market Factors That Contribute to and Maintain Homelessness. *Journal of Poverty*, 16(1), 27-47. doi:10.1080/10875549.2012.640522